

Oponentský posudek disertační práce

Autor: Tomáš Tlapa

Název: Intersubjektivita a postmoderní společnost:

K fenomenologii druhého

Ve své disertační práci (144 stran textu) se autor zaměřuje na problém intersubjektivity a soustřeďuje se na fenomenologické koncepty, které se významně otázkou zkušenosti s druhým zabývají. Vychází z charakteristiky současné doby a společnosti a zde přijímá náměty Baumanovy, Bělohradského a sumarizaci Petruskovy „Společnosti pozdní doby“.

Jednotlivé kapitoly (Paradox atonicity, Mlčenlivost, Hledání druhého v dialogu s Edmundem Husserlem, Trhliny harmonie, Cizí, divné oči, Druhý jako mystérium, Tvář druhého, Druhý jako saturovaný fenomén, Druhý a responzivní fenomenologie) jsou průnikem základními fenomenologickými pojmy a přístupy, které jsou konfrontovány, problematizovány a ilustrovány pomocí beletrie, poezie a odkazem na filmové dílo, tedy prezentovány v nepominutelných souvislostech. Zejména využití uměleckého vyjádření je obohacením i jinak velmi kultivovaně napsaného výkladu. Je zcela jistě inspirující interpretací.

Aktuálnost prezentované problematiky se promítá v potřebě překonat redukcionistické pojetí člověka jako lidského kapitálu, jako účastníka trhu, jako jednotku, jejíž bytostné síly jsou odsunuty stranou a jejíž autentický život a jejíž autentické vztahy jsou přinejmenším narušeny, ale velmi často také ignorovány nebo zcela zapomenuty.

Autor pracuje s adekvátním množstvím relevantních zdrojů, pohybuje se poučeně ve fenomenologii druhého, hledá možnosti tematizace druhého. „Druhý není předmět, je to hraniční fenomén mé zkušenosti, skutečnost, že není předmětem, znamená, že ho nemám ve své moci, že ho nemohu polapit ...“ (s 131).

Možná by stálo za úvahu více rozpracovat Waldenfelsovu responzivní fenomenologii, fenomenologii cizího a fenomenologii pozornosti v návaznosti na

současné digitální zprostředkování dialogů a „dialogů“. Zde by mohla vyvstávat a být analyzována podstatně znepokojivá zkušenost cizího.

Závěrem shrnuji, že v disertační práci, která pojednává aktuální problematiku, nalézáme mnoho originálních motivů. To zcela jistě prohlubuje naše poznání. Disertace splňuje požadavky na tento typ kvalifikačních prací kladené, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové 27.07.2020

prof. PhDr. Ilona Semrádová, CSc.